

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย. เอกสารประกอบผังเมืองรวมเมืองนครราชสีมา (ปรับปรุงครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร, 2544.

กรมศิลปากร. แนวทางการจัดการโบราณสถานในบัญชีมรดกทางวัฒนธรรมของโลก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท ประชาชน จำกัด, 2538.

กระทรวงมหาดไทย. ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดนครราชสีมา. หอสมุดแห่งชาติ จังหวัดนครราชสีมา, 2526.

กตัญญู หอสูติมา. แนวทางการพัฒนาทางกายภาพบริเวณรอบอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี จ.นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาการออกแบบเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลนครนครราชสีมา. แผนพัฒนาเทศบาลนครนครราชสีมา 5 ปี พ.ศ. 2545-2549. ม.ป.ท., 2544.

กำธร กุล. การออกแบบชุมชนเมืองคืออะไร-การติดตามหาคำตอบในรอบ 40 ปี. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

เนตรนิมิต. ประวัติศาสตร์-อิสาน-นครราชสีมา และวีรกรรมทุ่งสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครราชสีมา: หจก.มิตรภาพการพิมพ์ 1995, 2547

บันลือ นราพิณิจ. ย้อนกลับไปมองอดีตเมืองโคราช. เมืองคุณย่าน่าอยู่. ฉบับที่ 3. ม.ป.ท., 2544.

บรรณโคภิชฐ์ เมฆวิชัย. เอกสารประกอบการสอนภูมิทัศน์เมือง. คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.อินเตอร์ พรีนธ์, 2548.

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม: มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า พ.ศ.2548-2552. ม.ป.ท., 2547.

สุวัฒนา ธาดานิติ. เอกสารประกอบการสอนหลักการและทฤษฎีการวางแผน. คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

สุวัฒนา ธาดานิติ. เอกสารประกอบการสอนหลักการและทฤษฎีการวางแผน ชุดที่ 3. คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

- ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยครุนครราชสีมา. มรดกโคราช. กรุงเทพมหานคร: ทีพี พรินท์, 2537.
- ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์. เอกสารประกอบการสอนการวางแผนภาคและเมือง และการออกแบบชุมชนเมือง หัวข้อ Responsive Environments. คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์. เอกสารประกอบการสอนการวางแผนภาคและเมือง และการออกแบบชุมชนเมือง หัวข้อ การออกแบบชุมชนเมืองเบื้องต้น. คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด. โคราชของเรา. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครราชสีมา: บริษัท มังกรการพิมพ์ จำกัด, 2542.
- อรุณวรรณ เหล่าภักดี. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองนครราชสีมา. นครราชสีมา: วิทยาลัยครุ นครราชสีมา, 2536.
- เหมยอิง อมรวงูร. เมืองคุณย่าน่าอยู่ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับความเป็นเมืองน่าอยู่. ฉบับที่ 2. (ม.ป.ท.), 2542.

ภาษาอังกฤษ

- Cullen, G. The Concise Townscape. New York: Van Nostrand Reinhold, 1971.
- Cullen, G. Townscape. London: The Architectural Press, 1961.
- Ducote, F. Community Design Guidelines MAILLARDVILLE. Canada: Amended Prees, 1950.
- Hecksher, A. Open spaces: The life of American cities. New York: Harper & Row, 1997.
- Kostof, S. The city assembled. London: Thames & Hudson, 1992.
- Lennard, S., and Lennard, H. Livable cities observed. California: Gondolier Press, 1995.
- Lynch, Kevin. The Image of the City. USA: Cambridge, MIT Press, 1994.
- Marcus, C. Clare, and Francis, C. People places: Design guidelines for urban open space. New York: Van Nostrand Reinhold, 1990.
- Nearly, S. J., Symes, M. S., and Brown, F. E., eds. The urban experience. Manchester: E & FN Spon, 1994.
- Pregill, P., and Volkman, N. Landscape in history: Design and planning in the western tradition. New York: Van Nostrand Reienhold, 1993.

Shirvani, H. The Urban Design Process. New York : Studio Vista, 1985

Smardon, R. C., Palmer, J. F., and Felleman J. P., eds. Foundations for visual project analysis. New York: John Wiley & Sons, 1986.

Spreiregen, P. D. Urban design: The architecture of towns and cities. New York: McGraw-Hill, 1965.

Whyte, W. H. The social life of small urban spaces. Washington D.C.: Conservation Foundation, 1980.

ภาคผนวก

แบบสอบถามวิทยานิพนธ์

แบบสอบถามเลขที่.....

เลขที่
□ □ □

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้วิจัย

ผู้วิจัย นายสฤชต์ ดิยะวงศ์สุวรรณ

นักศึกษาระดับปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบันกำลังศึกษาวิทยานิพนธ์

เรื่อง แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา
ขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ตอบแบบสอบถามจากผู้อยู่อาศัยในพื้นที่เมืองเก่านครราชสีมา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

2.1 เพศ

1. เพศชาย 2. เพศหญิง

เพศ

2.2 อายุ

1. ต่ำกว่า 25 ปี 2. 25 - 40 ปี
 3. 40 -- 60 ปี 4. 60 ปีขึ้นไป

อายุ

2.3 บทบาทที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เมืองเก่านครราชสีมา

1. ผู้อยู่อาศัยในเมืองเก่า 2. ผู้เข้ามาประกอบการ
 3. นักท่องเที่ยว 4. อื่นๆ โปรดระบุ .....

บทบาท

2.4 อาชีพ

1. ค้าขาย 2. ข้าราชการ
 3. รับจ้าง 4. นักเรียน นักศึกษา
 5. พนักงานเอกชน 6. อาจารย์
 7. พระ 8. อื่นๆ โปรดระบุ.....

อาชีพ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา

มรดกวัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่มีวิวัฒนาการสืบทอดมาอย่างยาวนาน และได้มอบให้รุ่น
หลังไว้ ทั้งในรูปแบบสิ่งแวดล้อมเมืองทางกายภาพ เช่น อนุสาวรีย์ คูเมือง กำแพงเมือง ประตูเมือง วัด อาคาร

3.1 เมื่อมีผู้มาเยี่ยมชมเยือนเมืองนครราชสีมา ท่านจะแนะนำอะไรบ้างเกี่ยวกับเมืองนครราชสีมา

(ในกรณีที่มีการแนะนำเกี่ยวกับเมืองนครราชสีมา ภายในบริเวณพื้นที่เมืองเก่านครราชสีมาทำข้อ 3.2 ต่อ
ถ้าที่แนะนำไม่มีที่เกี่ยวกับบริเวณพื้นที่เมืองเก่านครราชสีมาให้ข้ามไปทำข้อ 3.3)

.....
.....

สถานะรู้จัก	พื้นที่มรดกวัฒนธรรม	5	4	3	2	1
	8. วัดคู่บ้านคู่เมือง 8.1 วัดพระนารายณ์มหาราช					
	8.2 วัดบูรพ์					
	8.3 วัดบึง					
	8.4 วัดสระแก้ว					
	8.5 วัดพายัพ					
	8.6 วัดอีสาน					

3.5 ที่ท่านเห็นว่าสภาพปัจจุบันของมรดกวัฒนธรรมยังต้องปรับปรุงนั้น ด้วยเหตุผลอะไร

โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างในแต่ละคอลัมน์ที่ท่านเห็นด้วย ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

3.5.1 มรดกวัฒนธรรมยังไม่ได้รับการดูแลรักษาที่เหมาะสม

3.5.2 มรดกวัฒนธรรมอยู่ในสิ่งแวดล้อมในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม

ส่วน 3.5.3 อื่นๆเพิ่มเติม ถ้าท่านมีความเห็นนอกจากนี้โปรดระบุ

ความคิดเห็น

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

Checklist จากข้อ 3.4

ปรับปรุง	พื้นที่มรดกวัฒนธรรม	ไม่ได้รับการดูแล	สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม	อื่นๆเพิ่มเติม
	1. อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี			
	2. ประตูเมือง			
	2.1 ประตูชุมพล			
	2.2 ประตูพลแสน			
	2.3 ประตูพลล้าน			
	2.4 ประตูไชยรงค์ (ประตูผี)			
	3. กำแพงเมือง			
	4. ศาลหลักเมือง			
	5. ศาลพระนารายณ์			
	6. คูเมืองเก่า			
	7. สระน้ำโบราณ			
	7.1 สระแก้ว			
	7.2 สระขวัญ			
	7.3 สระบัว			
	7.4 สระทองหลาง			
	7.5 สระวัดพระนารายณ์			
	7.6 สระวัดบึง			
	7.7 สระวัดบูรพ์			
	8. วัดคู่บ้านคู่เมือง			

ปรับปรุง	พื้นที่มรดกวัฒนธรรม	ไม่ได้รับการดูแล	สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม	อื่นๆเพิ่มเติม
	8.1 วัดพระนารายณ์มหาราช			
	8.2 วัดบูรพ์			
	8.3 วัดบึง			
	8.4 วัดสระแก้ว			
	8.5 วัดพายัพ			
	8.6 วัดอีสาน			

3.6 ที่ท่านเห็นว่าสภาพภูมิทัศน์เมืองปัจจุบันของมรดกวัฒนธรรมมีสภาพดี ด้วยเหตุผลอะไร (ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินสภาพมรดกวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีขึ้นไป ควรมีเหตุผลประกอบ)

ลำดับ	พื้นที่มรดกวัฒนธรรม	เหตุผล
1		
2		
3		
4		
5		

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมืองเก่า นครราชสีมา

ภูมิทัศน์เมือง หมายถึง ทิวทัศน์ของเมืองที่รับรู้ได้ด้วยการมองเห็น ภูมิทัศน์เมืองเป็นสิ่งแวดล้อมเมืองที่ประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมกายภาพที่รองรับกิจกรรมต่างๆ เช่น ทิวทัศน์บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีและโดยรอบ

4.1 ที่ท่านเห็นว่ามรดกวัฒนธรรมอยู่ในสิ่งแวดล้อมเมืองที่ไม่เหมาะสมนั้นคืออย่างไร

โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างในแต่ละคอลัมน์ที่ท่านเห็นด้วย ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

4.1.1 สภาพแวดล้อมกายภาพไม่เหมาะสม

4.1.2 สภาพกิจกรรมไม่เหมาะสม

Checklist จากข้อ 3.5

สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม	พื้นที่มรดกวัฒนธรรม	กายภาพ	กิจกรรม	รายละเอียดของกิจกรรม
	1. อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี			
	2. ประตูเมือง			
	2.1 ประตูชุมพล			
	2.2 ประตูพลแสน			
	2.3 ประตูพลล้าน			
	2.4 ประตูไชยรงค์ (ประตูผี)			
	3. กำแพงเมือง			

กายภาพ

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

กิจกรรม

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

สิ่งแวดล้อม ไม่เหมาะสม	พื้นที่มรดกวัฒนธรรม	กายภาพ	กิจกรรม	รายละเอียดของกิจกรรม
	4. ศาลหลักเมือง			
	5. ศาลพระนารายณ์			
	6. คูเมืองเก่า			
	7. สระน้ำโบราณ			
	7.1 สระแก้ว			
	7.2 สระขวัญ			
	7.3 สระบัว			
	7.4 สระทองหลาง			
	7.5 สระวัดพระนารายณ์			
	7.6 สระวัดบึง			
	7.7 สระวัดบูรพ์			
	8. วัดคูบ้านคูเมือง			
	8.1 วัดพระนารายณ์มหาราช			
	8.2 วัดบูรพ์			
	8.3 วัดบึง			
	8.4 วัดสระแก้ว			
	8.5 วัดพายัพ			
	8.6 วัดอีสาน			

4.2 ที่ท่านเห็นว่าสภาพแวดล้อมเมืองไม่เหมาะสมนั้นเนื่องจากอะไร

โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างในแต่ละคอลัมน์ที่ท่านเห็นด้วย ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

4.2.1 กลุ่มอาคาร

4.2.2 ป้ายโฆษณา

4.2.3 องค์ประกอบถนน และสิ่งบริการบนทางเท้า เช่น ถังขยะ ตู้โทรศัพท์

ส่วน 4.2.4 อื่นๆถ้ามีเพิ่มเติมระบุลงด้วย

Checklist จากข้อ 4.1

กายภาพ	พื้นที่มรดกวัฒนธรรม	อาคาร	ป้าย	ถนน	สาเหตุอื่นเพิ่มเติม
	1. อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี				
	2. ประตูเมือง				
	2.1 ประตูชุมพล				
	2.2 ประตูพลแสน				
	2.3 ประตูพลล้าน				
	2.4 ประตูไชยรงค์ (ประตูผี)				

อาคาร

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

ป้าย

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

บริการ

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

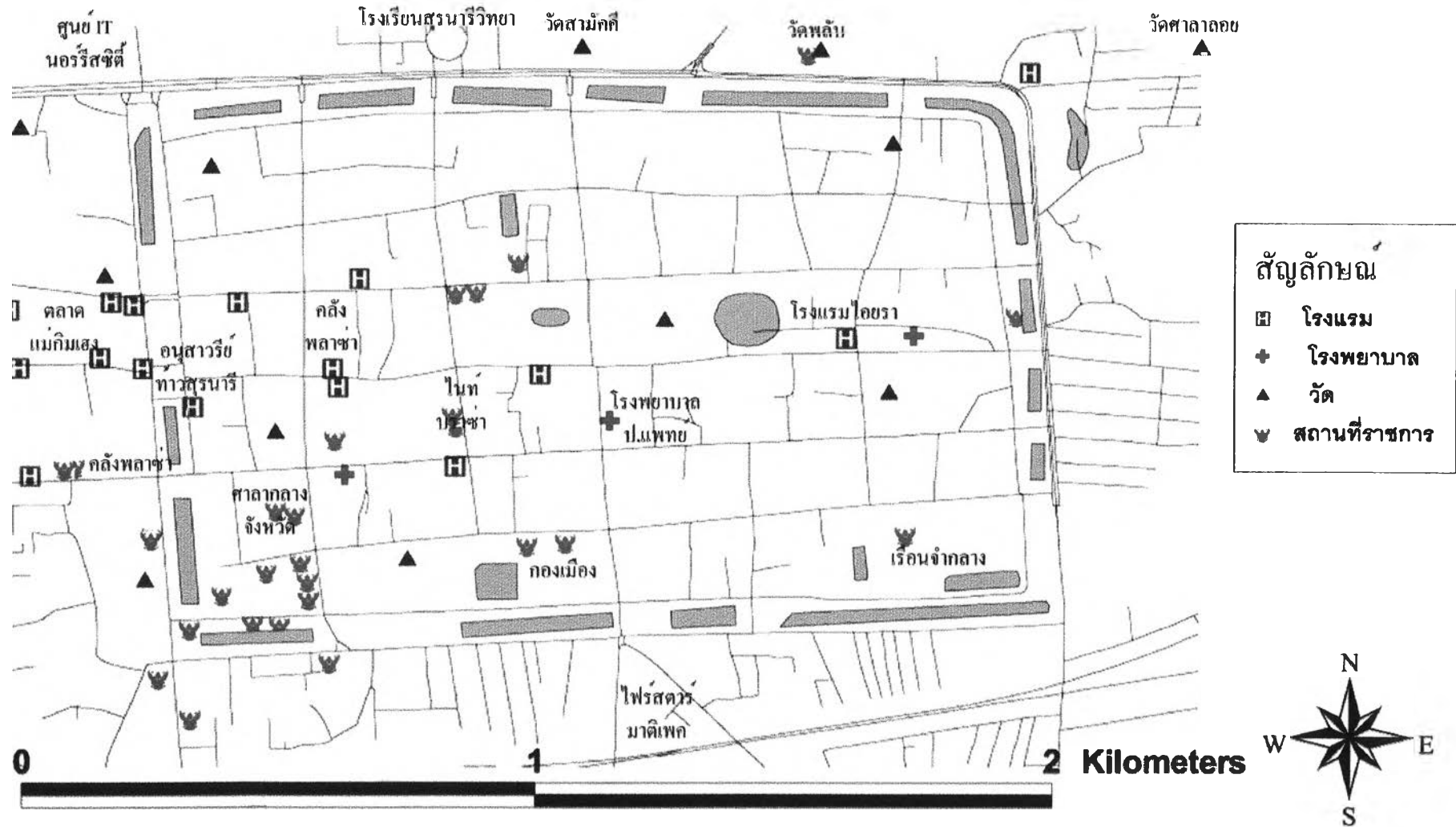
ภาพถ่าย	พื้นที่มรดกวัฒนธรรม	อาคาร	ป้าย	ถนน	สาเหตุอื่นเพิ่มเติม
	3. กำแพงเมือง				
	4. ศาลหลักเมือง				
	5. ศาลพระนารายณ์				
	6. คูเมืองเก่า				
	7. สระน้ำโบราณ				
	7.1 สระแก้ว				
	7.2 สระขวัญ				
	7.3 สระบัว				
	7.4 สระทองหลาง				
	7.5 สระวัดพระนารายณ์				
	7.6 สระวัดบึง				
	7.7 สระวัดบูรพ์				
	8. วัดคู่บ้านคู่เมือง				
	8.1 วัดพระนารายณ์มหาราช				
	8.2 วัดบูรพ์				
	8.3 วัดบึง				
	8.4 วัดสระแก้ว				
	8.5 วัดพายัพ				
	8.6 วัดอีสาน				

4.3 ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมเมืองไม่เหมาะสมนั้นควรได้รับการปรับปรุงอย่างไร

สถานะรู้จัก	พื้นที่มรดกวัฒนธรรม	การเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง
	1. อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี	
	2. ประตูเมือง	
	3. กำแพงเมือง	
	4. ศาลหลักเมือง	
	5. ศาลพระนารายณ์	
	6. คูเมืองเก่า	
	7. สระน้ำโบราณ	
	8. วัดคู่บ้านคู่เมือง	

แบบสอบถามเลขที่.....

แผนที่สอบถามตำแหน่งพื้นที่มรดกวัฒนธรรม ในพื้นที่เมืองเก่านครราชสีมา

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสุชาติ ดิยะวงศ์สุวรรณ เกิดวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2523 ที่จังหวัดนครราชสีมา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมเมืองและชุมชน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมือง และนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในปีการศึกษา 2545 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2546